

segons l'estil modernista català, a més d'una creu de terme preciosa, de Puig i Cadafalch.

Allí Verdaguer trobà un paradís de pau i repòs... i un *americano* que li arreglà força la butxaca. Molt agraït per l'ajuda, millorà el goigs de la Verge i el *Cant a la Creu*, ara molt conegut per les corals.

Es veu que mossèn Cinto va commoure el cor del lloretenc, ja que, pensant en ell i en la seva gegantina obra, erigí la darrera construcció monumental dalt d'un turó, inaugurada el primer de maig del 1904 amb l'assistència de nombrosos lloretencs, que després, cada any, repeteixen la caminada i l'aplec. Actualment ho fan amb la col·laboració entusiasta de la penya Xinoxano, que aquest any celebra els seus 25 anys de dedicació a la vila.

El monument és una airosa i alta construcció coronada per un àngel que amb un traç indica el camí del santuari; per això se'l coneix amb el nom de turó de l'àngel, perquè sobresurt de la boscuria.

Fou projectat per E. Montserdà, amb alts relleus i figures de Bechini i Pujol. Un gran medalló de bronze, de l'escultor Eusebi Arnau, porta el perfil del cap de mossèn Cinto, noms i dades de la

seva vida, i a sobre i a sota una estrofa d'una poesia molt coneguda a la Verge, tot envoltat per cintes de ciment on consten els noms de les seves principals obres. A més, la fotografia del medalló figura a la portada de la primera edició de les obres completes del poeta.

Els alts relleus en les quatre cares corresponen a la Verge de Gràcia; sant Jordi, patró de Catalunya; sant Pere, patró de la Confraria dels pescadors, i els escuts de Catalunya i de Lloret.

Aquest any —el del centenari—, per celebrar-ho com calia es feu una festa especial, amb as-

Festa commemorativa davant del monument de Lloret de Mar.

sistència de les autoritats de la vila, confraries amb els seus penons, concert per la Coral Lloretenca, parlaments —on destaquem el completíssim d'en Joan Domènech—, homenatge amb ofrena floral, i tot presidit per una especial senyera de seda brodada —enorme— de l'any 1898 —per a Lloret l'any Verdaguer!—. Tothom va recalcar l'honor que representava per als lloretencs, selvatans i gironins ser els primers de Catalunya a tenir un record perenne i original de Mn. Cinto Verdaguer.

Àngel Martínez

Per fi, la Montserrat Llonch

Hi ha persones a les quals se'ls encomanen fàcilment les gràcies de l'ofici: Montserrat Llonch va començar venent pa bo a la fleca familiar i va acabar essent bona com el pa. Els últims anys de la seva vida els va passar visitant exposicions de pintura i elogiant les obres dels seus col·legues, actitud insòlita en un món de capelletes, protagonistes i enveges. Tanta generositat exercida en privat no va pas trobar mai la recompensa d'un reconeixement públic: era l'única artista plàstica destacada de la seva generació que, havent viscut sempre a Girona, no havia merescut una exposició antològica al Museu d'Història de la Ciutat. La tindrà ara, de Fires a Nadal, però ja amb el caràcter pòstum típic de la gasiveria cultural gironina.

Montserrat Llonch (1928-2000), com tots els qui van començar a pintar a la Girona de la postguerra, va passar pel taller de Joan Orihuel i es va educar en el realisme i l'academicisme més estrictes. Però, com la majoria d'alumnes d'aquella escola, va distanciar-se aviat del mestre per buscar —i trobar— un camí propi d'expressió personal. Va passar dels models clàssics als retrats durs i punyents —quasi expressionistes— de figures del món marginal de l'època. Després d'aquesta primera rebel·lió juvenil, va entrar en una fase de maduresa postimpressionista amb olis de traç valent i de colors forts: els paisatges familiars de Saus, tractats amb una emotiva contundència. Més tard, en un període marcat per greus problemes de salut, va eliminar el negre de la paleta per fer aflorar el lirisme rutilant dels roses, dels blaus i dels colors clars. Va crear una Girona i una Venècia transparents i etèries, potser transfigurades pel dolor i el sofriment personal; talment com si s'hagués després de tot per submergir-se en un món inefable i màgic, contrapunt lluminós de totes les adversitats. Les obres dels darrers anys mostren alhora, en un prodigiós equilibri, la fortalesa de la seva pintura i la tendresa del seu esperit.

Narcís-Jordi Aragó